

№ 2006

4433 К

Сақыпжамал Өтеғалиева

АЙ НҰРЫ

60 лет Победы
Ұлы Отан
соғысы
Жеңісіне
60 жыл

Сақыпжамал Өтеғалиева
АЙ НҰРЫ

60 лет Победы
Ұлы Отан
в Великой
согьсы
Отечественной
Жеңісіне
воине
60 жыл

“Санат” баспасы
Алматы 2005

ББК 84(0)

Ө 77

Қазақстан Республикасы Мәдениет,
ақпарат және спорт министрлігі
Ақпарат және мұрағат комитетінің
бағдарламасы бойынша шығарылды

Өтеғалиева С.

Ө 77 Ай нұры - Алматы: «Санат», 2005. - 128 бет.

ISBN 9965-664-36-6

Ақынның «Ай нұры» атты өлеңдер жинағына әлем классикасынан орын алған А.Ахматова, А.С.Пушкин, И.Севрягин, М.Л.Михайлов, Ф.И.Тютчев, А.А.Фет, Г.Гейне сияқты аты мәшһүр болған ақындардан аударылған еңбектері енген.

Аударма арқауы Отанға, табиғатқа, ерлікке, сүйіспеншілікке толы.

Жинақ аударма саласында өлең сөзді нәсіп еткен жандарға үлгі боларлықтай шығарма.

703000000-18 13-05
416(05) -05

ББК 84 (0)

ISBN 9965-664-36-6

© Өтеғалиева С. - 2002, 2005.

© ЖШС «Санат» баспасы, 2005.

ҚАДЫРЛІ САҚЫПЖАМАЛ!

(Алғы сөз орнына)

Поэзия жайында, ақындық өнер турасында сөз қозғау – қиынның қиыны.

Сізді, Сақыпжамал, білмейді екенмін. Екі кітапшаңыз бен аудармаларыңызды парақтап шығып, үңіле оқып шыққан соң ойланып қалдым. Көз жеткізгенім – сыршыл, нәзік жүректі, сезімтал, ойшыл ақын екеніңіз даусыз. Мен аз-маз білетін ақындарға ұқсамайсыз. Поэзия құдіретінен мейлінше сусындағансыз. Білімдісіз. Қуаттысыз. Өрісіңіз, түйсік-түсінігіңіз кең. Дүниежүзілік әдебиетінен хабардарсыз. Хабардарсыз - жай сөз, классик атаулылардың барлығын терең сезінесіз, жүрегіңізбен түсінесіз. Қазақша жатық сөйлетесіз. Фет, Тютчев, Блок, Ахматова, Гейне, Северянин, Жуковский, Бальмонт, Пушкин, Гете - бәрі де қазақша еркін, көркем сөйлейді, құлаққа жағымды, ақылға қонымды естіледі. Бұған да ешкімнің дауы болмас. Түпнұсқаға көңіл аудармай, поэтикалық тәржімаларыңызды (немісше *Übersetzung* емес, *Nachdichtung*) бастан аяқ “сыдыртып” оқып шыққанымда, бәрін де ешбір қалтқысыз шынайы қабылдадым. Поэзияны басқа тілде сөйлеткенде, шебер әлбетте сөз қумайды, сөзді қотара салмайды, бір тілден екінші тілге сүйремейді, поэзияны поэзиямен, суретті суретпен, бейнені бейнемен, теңеуді теңеумен, әуенді әуенмен, ырғақты ырғақпен аударарды, үндестік, балама іздейді. Өнер дегеніміздің өзі сол. Сіз бұл қағиданы менен артық білесіз. Және де осы бірден-бір дұрыс қағидаға әбден ден қойғансыз. Аударма өнеріне осы принциппен келгенсіз. Осы бір орасан қиын, азабы мол жолдағы табыстарыңыз бен жетістіктеріңіздің негізгі кепілі де сол болып шықты.

Сөз бар ма, қолжазбаңыз - үлкен еңбек. Абыройлы еңбек. Құнды еңбек. Өнегелі еңбек.

Ал, осы қорытындыны дәлелдеу үшін түпнұсқа мен аудармадан ұзақ-ұзақ мысалдар келтіруім керек екен. Ол

бірақ, біріншіден, өзімді де, Сізді де мезі қылатын машақат шаруа болар еді, екіншіден, менің Сізге ғана бағышталған қарапайым, арнайы хатымды ащы ішектей шұбатылған ғылыми трактатқа, я рецензияға айналдырар еді.

Екі-үш өлең төңірегінде мен баяғыда осындай сипатта мақалалар жазғанмын (Гете-Лермонтов-Абай; Гете-Жуковский -Мағжан-Қалижан; Абай-Нейман-Кошут). Ал, Сіздің аудармаларыңыздың әрқайсысы жайында сондай жобамен аналитикалық зерттеулер жазсам, ол кітапқа айналар еді. Әлбетте, ондай мақсатым жоқ.

Көркем аударманы талқылаудың үлгісін академик Щерба жасап кеткен. Қысқа қайырғанда оның жүйесі былай:

1. Тарихи анықтама, негіз, ахуал
2. Фонетикалық талдау
3. Морфологиялық талдау
4. Лексикалық талдау
5. Синтаксистік талдау
6. Сильдік талдау
7. Образ, әуен, ырғақ сәйкестігі
8. Эстетикалық үндестік

Осы әдіспен жүрер болсақ, бір ғана өлең төңірегіндегі әңгіме жиырма-отыз бетке созылары хақ.

Оны редактор, сарапшы, рецензенттердің еншісіне қалдырайық.

Отызға жуық аудармаларыңызды (Фет, Тютчев, Ахматова, Гете, Гейне) төл мәтінін қолда бар кітаптардан іздеп отырып, түпнұсқамен салыстырып оқыдым. Егжей-тегжейлі салыстыруымның нәтижесі негізінен аудармашының пайдасына шешілді. Дұрыс дедім. Құп көрдім. Оң қабылдадым. Иландым. Келістім. Ұсақ-түйек ауытқуларсыз аударма шықпайтынын, әлбетте, жақсы түсінемін. Бірде ұтылсаң, бірде ұтасың. Контекст әуенімен жүріп отырып, бір жағынан қазақтың әбден қалыптасқан эстетикалық табиғи қалыбын, аударма өнерінің заңдылықтарын сақтай отырып, екінші жағынан, “жат жұрттық” ұлы әріптестеріңізді қазақша жатық сөйлеткеніңізді куәгер оқырман есебінде дәлелдей аламын.

Әрине, кей-кеде: “бұл қалай?”, “басқашалау айтуға болмас па еді?”, “құдай біледі, мына бір сөз ұйқас үшін кіріп кеткен-ау” деген сияқты күмән-дүдәмалдар туады, бірақ түпнұсқаға пәлендей зардабы жоқ екеніне байыбына барып иланасыз.

Байқағаным, қайталап айтамын: ақынсыз, аударма өнері де Сізге жат емес, ұлыларды аударып машықтанғансыз,

сұлулықты сұлулықпен өрнектеп, басқа тілде іңкәрлікпен сөйлете аласыз, ой саласыз, қиыннан қиыстырасыз, мөлдіретесіз, талпыныс, талап қана емес, талантыңыз да мол, дір-дір еткен ақын жүрегіңіздің лүпілі анық естіледі, поэтикалық аударма саласындағы табыстарыңызға күмән келтірмеймін, тәржімаларыңыздың қалың оқырманға тезірек жетуіне тілектеспін.

Осы ойымды мақала, я рецензия түрінде емес, хат арқылы айтуды құп көрдім.

Құрметпен Герольд БЕЛЬГЕР

25.08.2004 ж.

ҰЛЫ ЖЕҢІСТІҢ 60 ЖЫЛДЫҒЫНА ТУҒАН ОЙ...

Жеңіс деген біреуге бақ.
Біреуге сор әкелді.
Жеңген елде той тойланбақ,
Жеңілген ел қайтеді.

Мынау дүние бар әлемде –
Тәтті үміттер армандар.
Сәбилерін әлдилеуде
Тал бесікте аналар.

Сол сәбилер – азаматтар,
Сол сәбилер гүл қыздар.
Іңкәрлік, наз, махабаттар,
Өмір солай жалғасар.

Қасиетті, киелі бар –
Отан деген, ел деген.
Тиіссе оған жат-жұрт мұңдар,
Ешбір халық көнбеген.

Жеңіліске, жеңіске де
Қан, көзжасы төгілер.
Шыққан елден – Ұлы Гёте –
Неғып туған Гитлер?!

Әлия мен Мәншүк сынды
Тасқа айналмай арулар,
Туған жердің сәні, гүлі
Болсыншы, Алла жалынам!

Отан сүю, батыр болу –
Жүзеге аспай соғыспен,
Күллі әлемге таңқалдыру –
Өлшенсінші ұлы іспен.

Жеңіс деген – біреуге бақ.
Біреуге сор әкелді.
Жеңген елде той тойланбақ,
Жеңілген ел қайтеді?!

ТҮСІМДЕ ДЕ КӨРМЕСЕМ...

Тәтті ұйқыда жатыр едім тып-тыныш,
Жаным шошып ұшып тұрды ес қалмай.
«Не болды саған? Айтшы нендей қорқыныш –
деді анам – көрдің сонша түс қандай?»

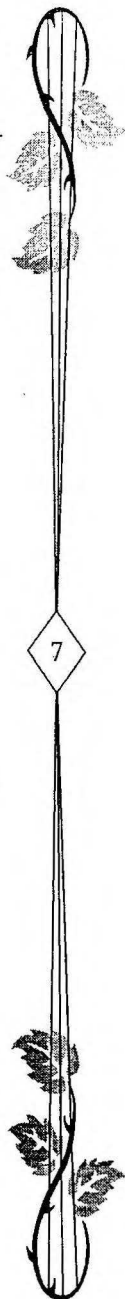
Терезеге жақын барып үңілдім,
Бір өжеттік бойды билеп ширыға.
Қараңғылық... маужыраған мақпал түн...
Тұрып қалдым... жауап бермей тиыла.

Өтсе даға талай жылдар, талай күн,
Өшірілмей қалды-ау сенің іздерің.
О, сұм фашист! Түсіме өніп бүгін түн
Тереземді қағып кімді іздедің!..

Елді ойрандап ағызып ең қаннан сел,
От оранып, күлге айналған кең дала.
Отан үшін құрбан болған талай ер,
Жесір ана, жетім қалған жас бала.

Әкем содан кеткен жоқ па оралмай,
Артқа тастап жас жары мен сәбиді.
Ұзақ жылдан бері үміт сөне алмай,
Осы кезге дейін апам налиды.

Түнді ұзатып, кірпік қақпай жатырмын,
Түсімде де көргім келмей жамандық.
Бейбіт күннің арай таңын атырдым,
Тілеп елге мәңгі бақыт, амандық!

БАР ЕЛ БАСШЫЛАРЫНА БІР СӨЗ!

Әлем тағы от жұтып, қайғы құсты.
Көк аспанды торлады бұлттар сұсты.
Балалардың жанары жасқа толып,
Аналардың шаттығы бұл-бұл ұшты.

Қауіп-қатер, қорқыныш күткені елдің.
Топырағы ұшуда көкке жердің.
Жетістігі ғылымның бомба болып,
Жалмап жатыр ажал боп өмірлерді.

Дір-дір етіп бар болмыс шошып қалған.
Жасып кеткен тәкәппар дүние-жалған.
Күшті артымен шіреніп диірмен тартып.
Әлсіздерге жан қайғы, бір күн - арман.

Азаматы бар елдің ел бастаған,
Сылтау іздеп себебін тап баспаған.
Күдірейткен жалдарын арыстандай,
Атылуда түрткендей жұқа шаптан.

8

Обал-сауап, көз жасы, сәби, кәрі –
Соқпайтындай ешкімге мұның бәрі.
Адам қаны жылғадай жылжып аққан,
Ойлантапайды қалайша О, Тәңірі?!

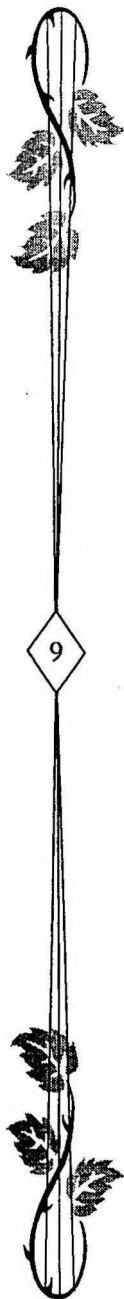
Дінге бөліп көкіді кіл дінсіздер.
Содан іздеп сылтауын әумесерлер.
Қай дініңнің тілінде жазылыпты?
«Соғысыңдар, қыр, жой!»- деп, көргенсіздер!

Айтпай ма осы ашығын «жер керек!»-деп.
«Жер астының байлығы – кен керек!»-деп.
«Құмырсқадай жыбырлап аш-жалаңаш,
Тұсау болады аяққа, неге керек!»

Ей, Ашқарақ! Мықты бар сенен биік.
Уақытша бәркің тұр көкке тиіп.
Гитлер, Цезарь, Шыңғысхан қайда кетті,
Қалса кәне, мәңгілік тәжін киіп?!

Анамын мен – жандаусым шығады ащы.
Әжемін мен – жаямын аппақ шашты.
Балаларды, немере-шөберені
Айдамаңдар тажалға жеті басты!

Ей басшылар, халқыңа тіке қара!
Сеніп сайлап алмап па еді жеке дара?
Қалдыратын жүректе, есінде Елдің -
Бейбіт шешу қиынды - Мейірім ғана!!!

АУДАРМАЛАР

А. БЛОК
(1880-1921)

АННА АХМАТОВАҒА

«Сұлулық қорқынышты» - десе Сізге, -
Жамыларсыз иыққа кербездене
Испан шәлі. Райхан шашыңызда
Қып-қызыл боп түстесіп гүл ерінге.

«Сұлулық жай, түк емес» - десе Сізге,-
Жұлып алып шәліні тым ілезде
Жаба салып балаға ұйқыдағы
Қызыл райхан мұңайып жатар жерде...

Барлық сөзді айтылған, үндерді де
Дел-сал күйде тыңдарсыз күндеуді де.
Ойланарсыз жанды жеп. Қатаярсыз.
Кеше жүрген ұйқысыз түндерді де:

«Қорқынышты емеспін, жай емеспін.
Елеусіздеу өледі дейтіндер кім?!
Тіпті де жай емеспін, бұл өмірдің -
Қорқынышты екенін түсінбейтін?».

ҮЗІНДІ

.....
О, Жаратқан,
Өзім үшін бәрін де кешірет ем.
Жөн-ау одан,
Бүркіт болып тырнақта қозы бүрген.
Даладағы диқанды көзін ілген
Жылан болып шаққаным жеңіл дер ем.
Адам болып көргенше – еркі жоқты,
Сөзі ғажап, ойы арам есерсоқты,
Күнде біліп жүргенше зұлымдықты.
Көтерілмес аспанға көзім тіпті
Тану ұят мөлдірлік, биіктікті.

1916

***

Еріктім де,
Көкекке қойдым сұрақ:
– Білесің бе,
– Өмірім қашан тынады?

... Тап-таза әуе,
қалың ну үнсіз қалып,
Сары сәуле
қарағай басын шалып,
Паң гүлдер де
Пәс болды жер жастанып ...

Үйге қайттым –
Маңдайым күйіп-жанып.
Несіне айттым,
Жолыққан ойды қаңғып?!
Қуып жетті
Ақ самал асыр салып,
Сүйіп-өпті
Қалғандай жаңа танып ...

1919

МУЗА

Ұйқы қайда! Мен оны күткенімде,
Өмір сәл-пәл қалады үзілуге.
Ең сүйкімді мейманның құрметіне
Бар болмысым көнердей дегеніне.

Міне келді. Отырды дәл жаныма.
Бет-жүзіме қарады жанып жатқан.
«Дантеге сен «Тозақты» жазғыздың ба?» -
деп сұрасам: «Мен» – деді ойланбастан.

1924

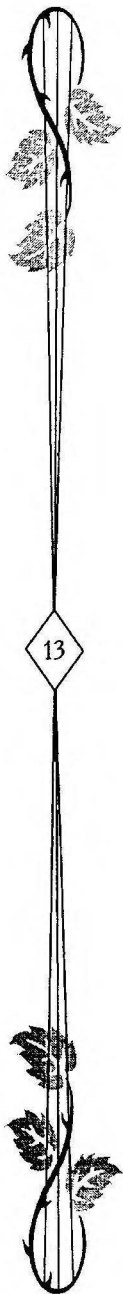
***

Кейіндеп қала алмаспын
Аққулар тізбегінен...
Нәзік те бола алмаспын
Жеңіліп сезімімнен.
Тиісті әйел ақын -
Өр кейде, ер мінезді.
Әйтпесе, күйреу жақын -
Аяйды кімдер кімді?!
Қоштасар сәтке дейін
Бақты - бақ демейсің де,
Өгей боп өзің үйің,
Келмейді кездескің де...

СОҢҒЫ ТОСТ

Үйім үшін ішемін,
Ортасына құлаған.
Тағдыр үшін ішемін,
Тек ащысын силаған.
Ернің үшін кезерген,
Сатқындықпен өсектен.
Көзің үшін безерген,
Өмірімді өксіткен.
Қатал, дөкір дүниеден
Арашалап алмаған –
Сен үшін де, Жар Ием!

1934

ПУШКИН

Кім біледі, атақ-даңқың не өзі!
Қандай заңмен, қанша құнға түседі?!
Сәті түскен мүмкіндік-ау шамасы?
Сен силаған рақаттың бағасы!

Бар пенденді даналықпен жұбатып,
Жалғандығын қу әзілге сынатып.
Жалпақ жұрттың ықыласын құлатып,
Сонсоң қиып, зар қып түгел жылатып,
Ал өзінді ғасырларға ұзатып . . .

1943

***

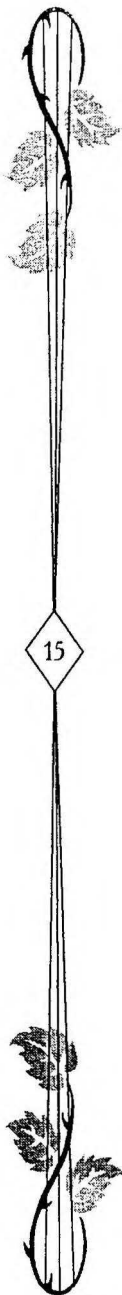
Қасиетті кәсібіміз біздің бұл.
Өмір сүріп келе жатыр мың-мың жыл. . .
Өлеңсіз-ақ өшпес жарық дүние,
Сөйтсе-дағы, ешбір ақын пәниде
Айта алмапты: дана деген жоқ мүлде,
Кәрілік жоқ, мүмкін тіпті өлім де.

1944

АЙ БИИКТЕ

Мұң басып ұйықтап кетсең,
Шаттанып оянасың.
Бұла күш бойға тепкен,
Сезінбей қоя алмассың.
Көкнәрің қандай қызыл,
Бәйтерек қандай биік.
Кеудемде қапас, қыжыл,
Келіп ем жаным күйіп.
Кәуаптар ауласында
Тым ащы түтін тымып.
Ай туса Шаһаризада -
Келердей бақтан шығып. . .
Мекені ғазелдердің -
Шығыс, сен осындай ма едің?!

1942-1944,
Ташкент

БЕСІК ЖЫРЫ

Бесігіңді ақ самал боп
баяу ғана шайқадым,
Шырша болып көлеңкелеп,
иілдім де жайқалдым.

Әлди-әлди, әлди-ай,
Ұйықтай қойшы, балақай!

Үңілсем де бал жүзіңе
алыстан да жақыннан
Байқамадым көк қаршыға
биіктікке талпынған.

Әлди-әлди, әлди-ай,
Ұйықтай қойшы, балақай!

26 тамыз 1949 (күндіз)

***

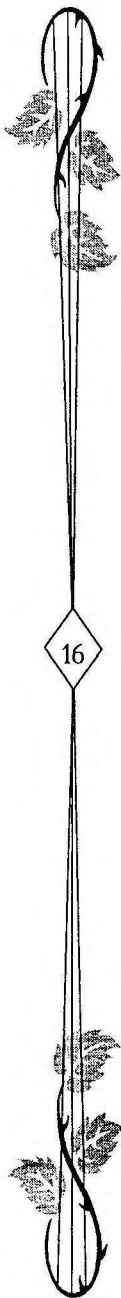
Ұмытады? - Өзіңше таңдандырдың!
Ұмытылғанмын жүз рет бұдан бұрын.
Жүз рет мен көмілгем молаға да,
Дәл қазір де жатырмын сол арада.
Муза болса үні өшкен, соқыр болған.
Сызды жердің дәніндей шіріп қалған.
Шарлау үшін кеңдігін кеңістіктің,
Керек бәлкім тағдыры Феникстің.

*21 ақпан 1957,
Ленинград*

ОЛ СҮЙЕТІН. . .

Дүниеде үш нәрсені сүйетін:
Жаймен ғана әндеткенді кештерде.
Мәз болып бір сәбидейін күлетін,
Айналғанда ақ тоты әр түстерге.
Америка картасын кіл ілетін,
Сипап қойып тозығы әбден жетсе де.

Ұнатпайтын жылатқанды баланы.
Қаламайтын шайға жидек салғанды.
Жек көретін шу шығарса әйелі.
. . . Сол кездерде мен әйелі болғам-ды.

***

Күркірі күнің сәл басылып
Қалған сәт жарық тым көмескі.
Қанатты сұр бұлттар асылып,
Ақ қайың арудай желекті.

Найзағай тығылып батысқа
Дүние қалып еді маужырап.
Шығыстан Көк Тәңір асыға,
Келеді күймесі салдырлап.

1915

***

Күзгі, тап-тар, өзі тіп-тік өрлеумен,
Таңғы шықты шашыратып аяғы.
Қалғысы жоқ мендей отсыз пендемен,
Бұрылмастан Муза кетіп барады.

«Күз өтеді. Қысты күтші менімен!»-
деп ем оған осыншама жалынып.
«Не іздеп таптың молаға ұқсас бұл жерден?
Нені қимай, кімге жүрсің табынып?!».

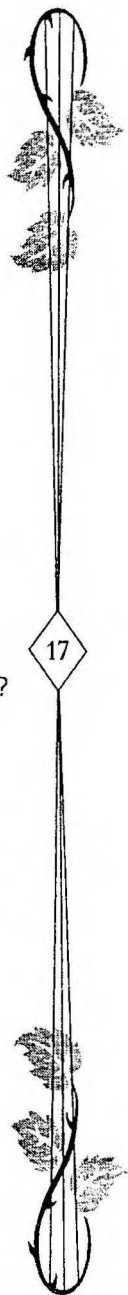
Шала өлтіріп, жұбатпады жөнелді.
Өр мінезді жалғыз ғана арманым.
Сырласпады, маған көңіл бөлмеді.
«Муза, тоқта! Сүйемін! . . .» – дей алмадым.

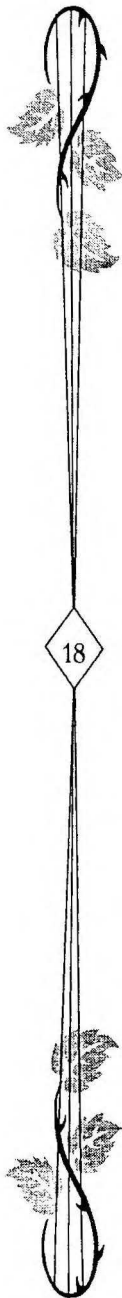
Кептерлерім мені тастап бірге ұшты.
Сыйламақ ем өзім де оған көркемін.
Көкжиекті арай ашты, таң құшты.
Қақпасындай ол тұратын өлкенің . . .

1915

***

Аппақ тастай тығылған су түбінде,
Көкірегімде бар менің де ғажабым.
Ұмыта алман, ұмытпаспын тегінде,
Себебі өзі – шаттығым да азабым.

Үңілген жан жанарымнан түсінер,
Ғажабымнан басымдығын мұңымның.
Жеңіл-желпі тыңдай алмай күрсінер –
Салмағынан ауырлау бұл сырымның.

Нәрселерге айналдырған Тәңірім
Адамдарды, қалдырып тек санасын.
Ұмытылмасын деген шығар тәтті мұң.
Санамда сен бәлкім солай қалғансың . . .

1916,
Слепнево

***

Қала түннің құшағында, қарашы,
Жібек самал өбіп қана өткендей.
Ойлап тапқан бір жалқау ғой шамасы,
Соған бола - ұйқым қаңғып кеткендей.

Сондай іссіз, еріккен бір пенделер,
Сандалады «махаббат бар» – деп лағып.
Сол «перінің күтіп, күйіп сенделер,
Ажырасса өлетіндей жынданып.

Ал мен сол бір «албастыменң тағдырдың,
Қақпасында қақтығысығ қалыппын.
Содан бері тапты мені қайғы-мұң,
Емі жоқ бір ауруға шалдықтым. . .

1917

***

Бағынышты болу саған?,
ақыл-есің түгел ме?!
Сандалыпсың. Жалғыз ғана
бағынамын Тәңірге.
Күйеу деген – жендет маған,
үйі оның - сұр түрме.
Керегі жоқ қапаңның да,
жәбірің де өзіңе.

Бірақ, міне. . . қайтып келдім,
өзім келдім көрдің бе?
Боран ұлып, аппақ қардан
дала оранып кебінге.
Күзетіп тұр айналаны
желтоқсанның түнегі
Кіріптарлық артық екен –
ілеспедім өлімге.

Терезе алдап шақырғандай
сыздықтатып сәулесін.
Қарлы боран қысқан құстай
әйнекке ұрған кеудесін.
Құйттай тірлік өмір үшін
қызыл қанға боялып . . .
Жыр ұшырған пәк жүрегім
сондай болып жүрмесін . . .

1921

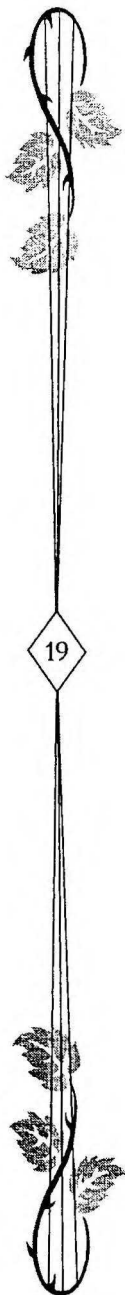
***

Күркіресін қайтадан орган үні,
Жалтыл ойнап кеткендей құтырып бір.
Қалыңдығың қасқиған жанарымды,
Иығында амалсыз көтеріп тұр.

Қайран досым, қош енді, бұл бақытты,
Қайтарамын өзіңе бал антыңды.
Қайталанбас мен айтқан сандырақты,
Айтып қалма, өксітіп «алтыныңды».

Ол сандырақ күйдіріп улап жүрер,
Берекелі одақты сіздер құрған.
Ғажайып бақ күтіп тұр мен игерер –
Шөп сыбдырлап, сыбырлап, ымдап Муза...

1921

КҮЗ

Мынау күздің әйелдей күйеуі өлген,
Тұман бүркіп жылауын, қара киіп.
Тірлікте айтқан сөздерін іріктеумен,
Өкси берер түрі бар жаны күйіп.

Солай бола береді қар түскенше,
Аяушылық еткенше аппақ үлпек,
Еркелеткен ер назы еске түссе,
Өз өмірін кетердей қиғысы кеп. . .

1921

***

Қандай ғажап біз оны білгеніміз!
Жамандау жат, сараңды бос мақтауға.
Қорғап-қоршап сосын ба, жүргеніңіз,
Аяулы ақын балаңды – Ана Хауа?!

16 тамыз 1921

***

Сүйіктімнің бозғылт тартқан жүзінде
Тәңірінің батасындай ақ сәуле,
Жалт-жұлт етіп, ойнап өткен кезінде –
Сәл нұрланып, ұйықтап кетті мәңгіге.

Мейірімін көк аспанның жып-жылы,
Мен өпті деп, «кешті бәрін. . .» деді ме?
Асыла сап, басын сүйер иығы –
Ұмыт болған – жанары да, ерні де . . .

Енді мені – марқұм. Суық денесі.
Жұбана алмай қысылады жүрегім.
Алып ұшшы, келер таңның сәулесі,
Жеткізші оған: -«Тек сен - дейін, –тілерім. . .»

1916

***

Біреуге табыт келсе,
Аллаға барады дер . . .
Ал, маған аз-ақ нәрсе. . .
Керегі - үй, туған жер.

1914

